

איש את רעהו ואיש את אחיו
לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו
אותי למקטנם ועד גדולם, אמן
כן יהי רצון.

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו'
בשגגה ואשם. שנה רבי יצחק,
מה שונה שבכל מקום פתוב פהם
ואם, כמו שנאמר אם הפהן
המשיח יחטא, ואם כל עדת
ישראל ישגו, וכאן אשר נשיא
יחטא, ולא כתוב ואם נשיא
יחטא? מה זה אומר?

אלא, שהפהנים הללו אינם
נמצאים כף בחטא, שהרי הפהן
שומר את עצמו תמיד, משום
שמשאו של אדונו עליו בכל יום,
והמשא של כל ישראל, והמשא
של כל אחד ואחד, ולכן
התמיהה, הוא כשיחטא! ?
ומשום כף פתוב ואם. וכן ואם
כל עדת ישראל ישגו, תמיהה
היא שכלם ימצאו בחטא אחד,
שאם אלה יחטאו - אלו לא
יחטאו, ומשום כף פתוב ואם.
אבל כאן אשר נשיא יחטא, ודאי,
משום שלבו גס בו, והעם
הולכים אחריו והתמנו תחתיו.
ועל כן אשר נשיא יחטא. כגון
שהוא עבר על מצוות לא תעשה,
והוא עשה אחת מהן, ולכן לא
כתוב בו ואם, שהרי דבריו אינם
בספק.

רבי יהודה פתח, והנשאם הביאו את
את אבני השהם ואת אבני
המלאים לאפוד ולחשן. מה
שונה שאת הדברים הללו
הקריבו הנשיאים ולא אדם
אחר? והרי פתוב, (שמות לה) כל
נדיב לבו יביאה את תרומת ה',
וכתוב ואבני שהם ואבני מלאים
לאפוד ולחשן.

אלא, אמר הקדוש ברוך הוא,
אף על גב שבכלם תלויה הנדבה
הזו, האבנים הללו עולות

למדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו
לאמר דעו את יי' כי כולם ידעו אותי למקטנם
ועד גדולם אמן כן יהי רצון.

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה
ואשם. (ויקרא ד) תאני רבי יצחק, מאי שנא
בכל אתר דכתיב בהו ואם, כמה דאת אמר
אם הפהן המשיח יחטא. ואם כל עדת ישראל
ישגו, והכא אשר נשיא יחטא, ולא כתיב ואם
נשיא יחטא, מאי קא מיירי.

אלא, אלין פהניא לא משתפחי הכי בחטאה,
דהא כהן נטיר גרמיה תדירא, בגין
דמטולא דמאריה עליה בכל יומא, ומטולא
דישראל פלהו, ומטולא דכל חד וחד, ועל
דא תוהא איהו כד יחטא, ובגין כף ואם
פתיב. וכן ואם כל עדת ישראל ישגו, תוהא
הוא דכלהו ישתכחו בחובה חד, דאי אלין
יחטאון, אלין לא יחטאון, ובגיני כף ואם
פתיב. אבל הכא אשר נשיא יחטא, ודאי, בגין
דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ואתמנון
תחותי. ועל דא אשר נשיא יחטא. כגון דעבר
על מצות לא תעשה, והוא עביד חד מנייהו,
ועל דא לא כתיב ביה ואם, דהא מלוי לא
בספקא הו.

רבי יהודה פתח, (שמות לה) והנשאם הביאו את
אבני השהם ואת אבני המלואים לאפוד
ולחשן. מאי שנא דמלין אלין אקריבו
נשיאים, ולא בר נש אתרא, והא כתיב (שמות
לה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי', וכתיב
(שמות לה) ואבני שהם ואבני מלואים לאפוד
ולחשן.

אלא, אמר קדשא ברוך הוא, אף על גב
דבכלא תליא האי נדבה, סליקו אלין
אבנים לנשיאים. מאי טעמא, בגין דעל לבא

לנשיאים. מה הטעם? משום שהן נמצאות על לב הפהן. אמר הקדוש ברוך הוא, יבואו נשיאים שלכם גם בהם, ויביא את האבנים הללו שנמצאות על לבו של הפהן, ויתכפר עליהם מגפות לבם. וכתוב והיו על לב אהרן כבאו לפני ה', ועל זה - והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים, לכפר עליהם.

ומשום כך, אשר נשיא יחטא, ודאי. ועשה אחת מפל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, כמו שבארנו, שעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. שמשום שלבו גם בו, לא משגיח בחטאיו, ואחר כך נודע לו ועשה מזוה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי יהודה לרבי יוסי, ראיתי שצחות התורה בלילה יותר מאשר ביום. למה זה? אמר לו, משום שהצחות של תורה שבכתב היא תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה שולטת בלילה, ומתעוררת יותר מאשר ביום, ובזמן שהיא שולטת, אז קצת הצחות של התורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עשי נתן זמירות בלילה. בא ראה, בפעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו וקורא. ואותה שלהבת, בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו, הוא מסתכל בה ומזדעזע וקורא, ומסתכל ומשגיח בשביל כבוד רבונו פדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם.

בצד של הגבורה הוא בא

דכהנא אשתכחו. אמר קדשא בריך הוא, ליתו נשיאים דלבייהו גם בהו, וייתון אלין אבנים דאינון משתפחי על לבא דכהנא, ויתכפר עלייהו מגפות לבייהו, וכתוב (שמות כח) והיו על לב אהרן כבאו לפני יי', ועל דא והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לכפרא עלייהו.

ובגין כך אשר נשיא יחטא ודאי. ועשה אחת מפל מצות יי' אלהיו אשר לא תעשינה, כמה דאוקמוה, דעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. דבגין דלביה גם ביה, לא אשגח בחטאיה, ולבתר אתיידע ליה, ועביד מניה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי הוו יתבי חד ליליא, ולעאן באורייתא. אמר רבי יהודה לרבי יוסי, חמינא דצחותא דאורייתא בליליא, הוא יתיר מביממא, אמאי. אמר ליה, בגין דצחותא דתורה שבכתב, תורה שבעל פה הוא. ותורה שבעל פה, בליליא שלטא ואתערת יתיר מביממא, ובזמנא דאיהי שלטא, כדין איהו צחותא דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נתן זמירות בלילה. תא חזי, בשעתא דאתער רוח צפון, ואתפלג ליליא, הא אוקמוה, דשלהובא חד נפיק, ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, ואקיש גדפוי וקארי. וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה, ואתער לקבליה, אסתכי ביה, ואזדעזע וקארי, ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה, למעבד רעותיה, וקארי לון לבני נשא.

ועל דא אקרי שכו, אשגחא. ואקרי גבר, בגין דאתער בשלהובא (דף כ"ג ע"ב) דגבורה,

ולכן נקרא שכו, השגחה. ונקרא גבר, שמתעורר בשלהבת הגבורה, ונקרא גבר,